

Izrada ploče od gipsa

Nastavni predmet: Obrada sadre

Razred: 3.

Nastavna cjelina: Priprema gipsa za lijevanje, konzistencija, vrijeme stezanja

Nastavna jedinica: Izrada ploče od gipsa

Odgojno-obrazovni cilj nastavnog sata:

Naučiti samostalno pripremiti gips za lijevanje i realizirati zadanu vježbu (ploču od gipsa zadanih dimenzija)

Ishodi učenja

Nakon obrađene nastavne jedinice učenici će biti sposobni:

- samostalno pripremiti gips za lijevanje
- napraviti ploču od gipsa zadanih dimenzija
- objasniti i demonstrirati kako se priprema gips za lijevanje
- vrednovati vlastita postignuća i postignuća drugih učenika i argumentirati

U proizvodnji keramičkih i porculanskih umjetničkih i uporabnih predmeta i objekata često koristimo gips. Upotrebljavamo ga za izradu kalupa, pečata i ploča.

Kalupe dijelimo na:

1. Kalupe za kvečanje – u njih utiskujemo glinu ili masu za modeliranje
2. Kalupe za lijevanje – u njih lijevamo masu za lijevanje ili porculan

Utiskivanje gline u kalup za kvečanje

Retuširanje

Kalupi za lijevanje u koje je uliven porculan

Od gipsa možemo izrađivati i pečate koje utiskujemo u svježu glinu. Pečati mogu biti signature kojima potpisujemo svoj rad ili razni motivi kojima dekoriramo glinenu površinu utiskivanjem u određenom ritmu.

Ploče od gipsa koristimo kao pomoćno sredstvo kod same izrade nekog predmeta od gline. Gips upija vodu iz gline pa ploče od gipsa imaju više primjena:

1. Miješanje / recikliranje gline i izvlačenje gline
2. Sušenje glinenih predmeta koje stavljamo na ploču
3. Sušenje glinenih ploča koje stavljamo između dvije gipsane ploče
4. Radna ploha na kojoj radimo

Miješanje gline / recikliranje

Izvlačenje gline

Sušenje glinenog predmeta

Izrada gipsane ploče

U posudicu naribamo sapun za pranje rublja, dodamo malo vode i kistom izmiješamo sapunicu koja podsjeća na šlag. Podlogu na kojoj radimo gipsanu ploču dobro namažemo sapunicom kako se gips ne bi zalijepio. Daščice ili plastičnu foliju koju koristimo kao rubnike također namažemo sapunicom. Sapunicu je potrebno dobro razmazati kako na površini gipsa ne bi ostala udubljenja i neravnine.

Daščice ili plastičnu foliju postavimo na stol u oblik koji želimo. Izvana ih pričvrstimo dobro glinom.

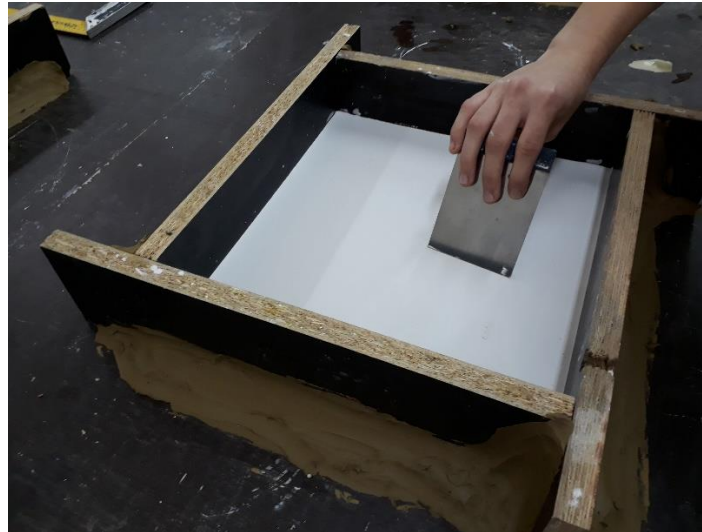

Pripremljene daščice

Gips miješamo tako da u kantu stavimo hladnu vodu (topla voda ubrzavanja stezanje gipsa).

Rukom zgrabimo gips iz vreće i kružnim pokretima, raširenih prstiju ubacujemo ga u vodu. Gips se miješa vani ili uz otvoren prozor. Voda upija gips koji na početku brzo nestaje i topi se, a kako voda postaje zasićenija primjećuje se na površini vode gipsani prah koji se sve sporije topi. Tada prestajemo sa dodavanjem gipsa i počinjemo sa miješanjem. Gips miješamo tako da dlan ruke uronimo do dna kante i laganim trzajima raširenih prstiju miješamo gips. Pazimo da ne stvaramo mjehuriće koji se kasnije pretvaraju u rupice u gipsu. Kada je masa ujednačena i bez grudica, izlijemo gips između ograđenih daščica ili u foliju.

Višak tekućeg gipsa ne izlijevamo u odvod ili wc, već u plastičnu vrećicu.

Stezanje gipsa

Vrijeme stezanja gipsa ovisi o više faktora:

- gustoća tekućeg gipsa
- količina gipsa koji smo napravili
- topla ili hladna voda
- temperatura prostora

Kada se gipsana ploča stvrdne, maknemo daščice, odvojimo ga od stola i bridove obradimo pod 45° . Ako na plohama ima neravnina kružnim pokretima po stolu na kojem je dosta vode možemo zagladiti površinu ploče.

Zaglađivanje površine gipsane ploče

Nakon što smo napravili ploču od gipsa i retuširali ju možemo ju označiti urezivanjem oštrim predmetom. Sve ostatke gipsa i glinu koja je onečišćena gipsom moramo odvojiti od gline koju koristimo za modeliranje jer gips u glini može uzrokovati pucanje radova u paljenju.

Gotove ploče na kraju operemo od ostataka sapuna i mrvica gipsa i stavimo na sušenje na dvoje letvice ili na radijator. Ploča od gipsa se mora nekoliko dana sušiti kako bi bila potpuno suha (tada postaje svjetlija i laganija) i spremna za korištenje.

Ploče od gipsa potrebno je redovito čistiti jer upijaju boju od gline. Idealno bi bilo imati posebne ploče za svaku boju gline koju koristimo.

S vremenom ploče gube moć upijanja i potrebno ih je zamijeniti novim pločama.

Postavljanje sirovih radova na sušenje

Lucija Gudlin, prof. mentor
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna Zagreb